

نقش میانجی تنظیم هیجان ناسازگار در رابطه بین صفات تاریک شخصیت با پرخاشگری سایبری

The Mediating Role of Maladaptive Emotion Regulation in the relationship between Dark Personality Traits and Cyber Aggression

Soheil Abousaeidi Jirofti*

M.Sc. Student in Clinical Psychology, Department of Psychology, Faculty Of Education And Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

Soheilaboozaedi@gmail.com**Amir Marouf Sofian**

M.Sc. Student in General Psychology, Department of Psychology, Faculty Of Education And Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

Fatemeh Nemati Sogolitappeh

Associate Professor, Department of Psychology, Faculty Of Education And Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

Touraj Hashemi Nosrat Abad

Professor, Department of Psychology, Faculty Of Education And Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

سهیل ابوسعیدی جیرفتی (نویسنده مسئول)

دانشجویی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

امیر معروف صوفیان

دانشجویی کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

فاطمه نعمتی سوگلی تپه

دانشیار گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

تورج هاشمی نصرت آباد

استاد گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش میانجی تنظیم هیجان ناسازگار در رابطه صفات تاریک شخصیت و پرخاشگری سایبری بود. روش پژوهش توصیفی- همبستگی از نوع تحلیل مسیر بود. جامعه پژوهش را کلیه دانشجویان دانشگاه تبریز در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ تشکیل دادند که از بین آنها به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشای چندمرحله‌ای ۳۹۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه صفات پنج‌گانه تاریک شخصیت (DPQ) یوسفی و همکاران (۱۴۰۰)، فرم کوتاه پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان (CERQ) گارنفسکی و کراچ (۲۰۰۶) و پرسشنامه پرخاشگری سایبری (CYBA) آوارزگارسیا و همکاران (۲۰۱۶) بود. برای تحلیل داده‌های پژوهش از روش تحلیل مسیر بهره گرفته شد. یافته‌ها نشان داد از بین صفات پنج‌گانه تاریک، اثر مستقیم ماقایلویسم، خودشیفتگی و کینه‌توزی بر پرخاشگری سایبری ($P < 0.01$) معنادار بود. همچنین، نتایج گویای آن بود که اثر غیرمستقیم ماقایلویسم، خودشیفتگی و کینه‌توزی بر پرخاشگری سایبری معنادار بود. علاوه بر این، شاخص‌های برآش نشان داد مدل نهایی از برآش مناسبی برخوردار است. از یافته‌های فوق می‌توان نتیجه گرفت که تنظیم هیجان ناسازگار می‌تواند در تأثیر صفات تاریک شخصیت بر پرخاشگری سایبری نقش داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: تنظیم هیجان ناسازگار، صفات تاریک شخصیت، پرخاشگری سایبری.

Abstract

The purpose of this study was to investigate the mediating role of maladaptive emotion regulation in the relationship between dark personality traits and cyber aggression. The descriptive-correlation research method was path analysis. The research community was formed by all the students of Tabriz University in 1402-1403, from which 390 people were selected as a sample by multi-stage cluster random sampling. The tools of this research included the Dark Five Personality Traits Questionnaire (DPQ) by Yousefi et al. (1400), the short form of the Cognitive Emotion Regulation Questionnaire (CERQ) by Garnefsky and Kraich (2006), and the Cyber Aggression Questionnaire (CYBA) by Álvarez-García et al. (2016). The path analysis method was used to analyze the research data. The findings showed that among the dark traits, the direct effect of Machiavellianism, narcissism, and spitefulness on cyber aggression was significant ($P < 0.01$). Also, the results showed that the indirect effect of Machiavellianism, narcissism, and spitefulness ($P < 0.01$) through maladaptive emotion regulation on cyber aggression was significant. In addition, the fit indices showed that the final model has a good fit. From the above findings, it can be concluded that maladaptive emotion regulation can play a role in the influence of dark personality traits on cyber aggression.

Keywords: *Maladaptive Emotion Regulation, Dark Personality Traits, Cyber Aggression.*

مقدمه

پرخاشگری یک رفتار اجتماعی است که برای تأمین منابع و دفاع از خود و خانواده ضروری به نظر می‌رسد. از این رو، به دلیل عملکرد ضروری آن در روابط و بقا، این ویژگی به طور گسترده در میان گونه‌های جانوری از جمله انسان وجود دارد. پرخاشگری واکنشی به تحریک، تهدیدات اجتماعی و سرخوردگی می‌باشد که با خشم همبسته است (ریچارد^۱ و همکاران، ۲۰۲۳). اما شکل جدید پرخاشگری در استفاده از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی است که به عنوان یک راه ضروری ارتباطی، به یکی از خطروناک‌ترین روش‌ها برای جریحه‌دار کردن احساسات دیگران تبدیل شده است. اینترنت و گسترش فضای مجازی پیامدهای منفی شدیدی برای رفاه جامعه داشته و مفضلي اجتماعی به نام پرخاشگری سایبری^۲ را ایجاد کرده است (ران^۳ و همکاران، ۲۰۲۳). پرخاشگری سایبری به نوع جدیدی از رفتارهای تهاجمی اشاره دارد که در آن از اینترنت، شبکه‌های اجتماعی آنلاین و دستگاه‌های تلفن همراه برای آسیب‌رساندن به دیگران در جهت اهداف مخرب استفاده می‌شود. این اصطلاح شامل خدمات عمده است که از طریق ابزارهای دیجیتال به شخص یا افراد دیگری وارد می‌شود (لی و ژانگ^۴، ۲۰۲۳). با توجه به گسترش سریع اینترنت و رواج رایانه‌ها و تلفن‌های هوشمند، پرخاشگری سایبری به یک مشکل مهم سلامت روان تبدیل شده است که پیامدهای جدی بر روابط اجتماعی دارد (ران و همکاران، ۲۰۲۳). در همین راستا مطالعات زیادی در حوزه ارتباط بین آسیب‌شناسی روانی با استفاده‌های مشکل‌ساز از اینترنت انجام گرفته است، اما پژوهش‌های اندکی در زمینه رابطه بین پرخاشگری سایبری با صفات شخصیت انجام شده است. برخی متغیرهای شخصیتی می‌توانند باعث افزایش یا کاهش پرخاشگری سایبری شوند. پژوهش‌های جدید در این حوزه ارتباط بالایی بین پرخاشگری سایبری با متغیرهای شخصیتی را نشان داده‌اند (ژو و هاسبولا^۵، ۲۰۲۳). شخصیت به صورت الگوهای نسبتاً با ثبات رفتاری، شناختی و عاطفی تعریف می‌شود. امروزه یک حوزه تحقیقاتی مهم در حوزه شخصیت درک این مسئله است که کدام ویژگی‌های شخصیتی با رفتارهای اجتماعی ناپسند مرتبط هستند. یکسری از ویژگی‌های شخصیتی می‌توانند تظاهرات رفتاری ناکارآمد و مخرب ایجاد کنند که اغلب تحت عنوان صفات پنج گانه تاریک شخصیت (ماکیاولیسم، خودشیفتگی، جامعه‌ستیزی، دیگرآزاری، کینه‌توزی^۶) تعریف می‌شوند (هارتونگ^۷ و همکاران، ۲۰۲۲).

مدل اولیه شخصیت تاریک از سه ویژگی (ماکیاولیسم، جامعه‌ستیزی و خودشیفتگی^۸) تشکیل شده بود (لیونز^۹، ۲۰۱۹). بعد از مطرح شدن مدل پنج گانه تاریک شخصیت طولی نکشید که پژوهشگران با تحقیقات بیشتر بیان کردنده که ممکن است تعداد صفات تاریک بیشتر باشد و مدل چهار گانه (پالهاس^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۸) و پنج گانه شخصیت تاریک را با اضافه کردن دیگرآزاری و کینه‌توزی^{۱۱} پیشنهاد کردند (زیگلر و مارکوس^{۱۲}، ۲۰۱۶). با توجه به مدل صفات تاریک، شخصیت یک متغیر مهم در پیش‌بینی پرخاشگری سایبری می‌باشد (تناکان^{۱۳}، ۲۰۲۱) همچنین تحقیقات نشان دادند ویژگی‌های تاریک شخصیت با پرخاشگری سایبری و قربانی سازی سایبری مرتبط هستند (گجدا^{۱۴} و همکاران، ۲۰۲۲). به این صورت که ماکیاولیسم از شبکه‌های اجتماعی برای دستکاری بین فردی و سوءاستفاده از دیگران استفاده می‌کند. افراد ضداجتماعی در اینترنت برای کسب هیجان بیشتر و آزار و اذیت سایبری درگیر می‌شوند (پیندا و گالان^{۱۵}، ۲۰۲۲) و به طور مشابه افراد سادیستی ویژگی‌های خود را به صورت انجام بازی‌های خشونت‌آمیز آنلاین و آزار دیگران نمایان می‌کنند (علوی^{۱۶} و همکاران، ۲۰۲۳). افرادی که دارای خودشیفتگی بالایی هستند، در رفتارهای آنلاین نمایشی و فریبنده، نمایش تصاویر بیشتر از خود و استفاده از بازی‌های آنلاین به عنوان راهی برای خود مشارکت بیشتری دارند (کریستینز داتیر^{۱۷} و همکاران، ۲۰۲۱). همچنین

¹ Richard² Cyber aggression³ Ran⁴ Lee & Jong⁵ Zhou & Hasbullah⁶ Machiavellianism & Narcissism & Anti-social & Sadism & Malice⁷ Hartung⁸ Machiavellianism & Anti-social & Narcissism⁹ Lyons¹⁰ Paulhus¹¹ Sadism & Malice¹² Zeigller & Marcus¹³ Thennakoon¹⁴ Gajda¹⁵ Pineda & Galan¹⁶ Alavi¹⁷ Kristinsdottir

کینه‌توزی بالا به شکل دستکاری بین فردی و شوخ‌طبعی آسیب‌رسان در اینترنت خود را نمایان می‌کند (کایرکابرن^۱ و همکاران، ۲۰۲۱). بر همین اساس در تحقیق بالتا^۲ و همکاران (۲۰۱۹) مشخص شد صفات تاریک ماکیاولیسم و جامعه‌ستیز به ترتیب قوی‌ترین متغیرها در پیش‌بینی پرخاشگری سایبری بودند و از سوی دیگر بین صفات تاریک خودشیفتگی، جامعه‌ستیزی و کینه‌توزی با پرخاشگری سایبری همبستگی قوی و مستقیم، و بین ماکیاولیسم با پرخاشگری سایبری به صورت غیرمستقیم همبستگی وجود دارد. هرچند که پیشینه پژوهش حاکی از ارتباط صفات تاریک شخصیت با پرخاشگری سایبری است، لکن به نظر می‌رسد که این روابط به وسیله متغیرهای دیگری تحت تأثیر قرار می‌گیرد و این متغیرها نقش میانجی را ایفا می‌کنند. یکی از این متغیرها تنظیم هیجان و دشواری در تنظیم هیجان است. تنظیم هیجان توانایی است که برای رشد و عملکرد سالم ضروری می‌باشد و به دو بخش راهبردهای ناسازگار و ناسازگار تقسیم می‌شود (مالیک و پیروین^۳، ۲۰۲۳). نقش در این توانایی و استفاده از راهبردهای ناسازگار به عنوان یک عامل خطر در بسیاری از اختلالات روانی شناسایی شده است (لینکلن^۴ و همکاران، ۲۰۲۲؛ خدمتی، ۱۳۹۸) در این میان بررسی پیشینه نظری نشان می‌دهد که صفات تاریک شخصیت تأثیرات مستقیم بر فرایندهای تنظیم هیجان دارند، به خصوص جامعه‌ستیزی، خودشیفتگی و ماکیاولیسم که با راهبردهای ناسازگار تنظیم هیجان همراه هستند و در موقعیت‌های مختلف برای تنظیم هیجان با مشکل مواجه می‌شوند (گومزیل^۵ و همکاران، ۲۰۲۳). از سوی دیگر راهبردهای ناسازگار تنظیم هیجان با پرخاشگری سایبری نیز در ارتباط هستند (شانک^۶ و همکاران، ۲۰۲۲؛ کواینتینا^۷ و همکاران، ۲۰۲۳). با توجه به پیشینه نظری پژوهش می‌توان گفت که صفات تاریک شخصیت موجب به کارگیری راهبردهای ناسازگار در تنظیم هیجان می‌شوند و این راهبردهای ناسازگار زمینه لزم را برای پرخاشگری سایبری مهیا می‌کنند (گونایدین^۸ و همکاران، ۲۰۲۲). بر اساس پژوهش‌های انجام‌شده می‌توان چنین نتیجه گرفت که پرخاشگری سایبری با برخی ویژگی‌های شخصیتی از جمله صفات تاریک ارتباط تنگاتنگی دارد، اما رابطه بین این دو متغیر خطی و مستقیم نمی‌باشد، بلکه توسط عوامل مختلفی می‌تواند میانجی‌گری شود و از سوی دیگر بر اساس پیشینه پژوهش متغیرهایی مانند تنظیم هیجان ناسازگار می‌تواند به عنوان متغیر میانجی نقشی اساسی داشته باشد. با توجه به اینکه پیشینه پژوهشی اندکی وجود دارد که به بررسی روابط صفات تاریک شخصیت با پرخاشگری سایبری بپردازد و نقش واسطه‌ای تنظیم هیجان ناسازگار را مورد توجه قرار دهد، از همین رو بررسی این روابط در پژوهش حاضر، دارای جنبه‌ای نوآورانه است که ضرورت انجام پژوهش را بیان می‌کند. پرخاشگری سایبری پدیدهای در حال گسترش است و می‌تواند پیامدهای منفی بسیاری برای انسان به دنبال داشته باشد، بنابراین تشخیص و شناسایی زودهنگام و همچنین شناسایی عوامل تشیدیدکننده آن، به عنوان مبنای برای مداخلات پیشگیرانه ضروری می‌باشد. از این رو، پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی تنظیم هیجان ناسازگار در رابطه بین صفات تاریک شخصیت و پرخاشگری سایبری در دانشجویان انجام‌شد.

روش

پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی به روش تحلیل مسیر بود. جامعه آماری این پژوهش دانشجویان دانشگاه تبریز در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند و روش نمونه‌گیری پژوهش به روش تصادفی خوش‌های چند مرحله‌ای انجام شد. برای انتخاب حجم نمونه از جدول مورگان استفاده شد و با توجه به حجم جامعه (۲۰ هزار) حداقل باید تعداد ۳۷۷ نفر به عنوان نمونه انتخاب می‌شد که در این پژوهش با در نظر گرفتن افت آزمودنی‌ها و داده‌های پرت، ۳۹۰ نفر انتخاب شدند. ملاک‌های ورود به پژوهش عبارت بودند از؛ دانشجویان دختر و پسر دانشگاه تبریز، دسترسی و استفاده از اینترنت، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی، آگاهی از اهداف پژوهش و رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش. از عوامل خروج پرسشنامه‌ها از تحلیل آماری می‌توان به پاسخ دادن بکسان به همه سؤالات یا انتخاب یک گزینه در سوالات پی‌دریبی و داده‌های پرت اشاره کرد. بدین صورت تعداد ۳۹۰ دانشجو از بین دانشکده‌های فنی و مهندسی، علوم پایه و علوم انسانی انتخاب شدند. روش جمع‌آوری داده‌ها به این صورت بود که پرسشنامه‌ها به صورت مدادکاغذی طراحی و در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت.

¹ Kircaburun

² Balta

³ Malik & Perveen

⁴ Linkoln

⁵ Gomes Leal

⁶ Schunk

⁷ Quintana Orts

⁸ Gunaydin

همچنین شرکت‌کنندگان با آگاهی و رضایت کامل در این پژوهش مشارکت داشتند و در هر بخش از پژوهش می‌توانستند انصراف دهند. جهت رعایت ملاحظات اخلاقی این اطمینان به شرکت‌کنندگان داده شد که تمامی اطلاعات آن‌ها محترمانه بوده و فقط برای امور پژوهشی به صورت جمعی تحلیل می‌شوند. همچنین تعداد ۲۱ پرسشنامه با استفاده از فاصله اطمینان Mahalanobis به عنوان داده پر شناسایی و از پژوهش کنار گذاشته شدند و در نهایت تعداد ۳۹۰ دانشجو به عنوان نمونه نهایی انتخاب شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مسیر با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۶ و Amos نسخه ۲۴ استفاده شد.

ابزار سنجش

مقیاس صفات پنج گانه تاریک شخصیت (DPQ):^۱ مدل صفات پنج گانه تاریک شخصیت، گسترش یافته صفات چهار گانه تاریک شخصیت است که مؤلفه کینه‌توزی را به مجموعه صفات خودشیفتگی، ماکیاولیسم، جامعه‌ستیزی و دیگر آزاری افزوده است. این پرسشنامه در ایران توسط یوسفی و همکاران (۱۴۰۰) از تلفیق سه پرسشنامه دوجین کیف ساخته جنسن و وبستر^۲ (۲۰۰۹) مقیاس کوتاه دیگر آزاری ساخته اومیرا^۳ و همکاران (۱۱) و مقیاس کینه‌توزی ساخته مارکوس^۴ و همکاران (۲۰۱۴)، جامعه‌ستیزی (گویه‌های ۵تا۸) خودشیفتگی (گویه‌های ۹تا۱۲)، دیگر آزاری (گویه‌های ۱۳تا۱۶) و کینه‌توزی (گویه‌های ۱۷تا۲۰) را در ۲۰ گویه، بر روی یک طیف لیکرت چند درجه‌ای (کاملاً مخالف=۱ تا کاملاً موافق=۷) طبقه‌بندی می‌شوند. در این پرسشنامه بارهای عاملی گویه‌ها بین ۰/۴۴ تا ۰/۸۷ قرار داشت، بنابراین مقیاس حاضر از روایی سازه مناسبی برخوردار است. ضریب باز آزمایی مقیاس به فاصله دو هفته برای کل مقیاس و خرد مقیاس‌های آن در دامنه ۰/۷۹ تا ۰/۷۰ و برای کل مقیاس ۰/۸۶ تا ۰/۷۷ گزارش شد. همچنین در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۶۳ به دست آمد.

پرسشنامه پرخاشگری سایبری (CYBA):^۵ در این پژوهش برای اندازه‌گیری پرخاشگری سایبری از پرسشنامه پرخاشگری سایبری گارسیا^۶ و همکاران (۲۰۱۶) استفاده شد. این پرسشنامه دارای ۱۹ سؤال است که ۴ مؤلفه پرخاشگری سایبری را می‌سنجد. این ۴ بعد شامل: پرخاشگری جعل هویت، پرخاشگری دیداری جنسی، پرخاشگری کلامی و پرخاشگری تصویری در به نمایش گذاشتن ویدیوهای خشن می‌شود. شرکت‌کنندگان پاسخ‌های خود را بر روی یک طیف لیکرت ۴ درجه‌ای (۱=هرگز، ۲=بهندرت، ۳=غلبل، ۴=همیشه) طبقه‌بندی می‌کنند. ضرایب پایایی گزارش شده توسط گارسیا و همکاران (۲۰۱۶) نشان می‌دهد که با استفاده از روش آلفای کرونباخ، پایایی کل پرسشنامه ۰/۸۲ و برای خرد مقیاس‌های آن بین ۰/۰۷ تا ۰/۰۸۷ بود. در پژوهش آوارز گارسیا و همکاران (۲۰۱۶) روایی همزمان این پرسشنامه از طریق همبستگی ماده‌های آن با مقیاس خشونت در مدرسه ($P=0/055$) به دست آمد. این پرسشنامه در ایران توسط جباری و همکاران (۱۴۰۱) اعتبار سنجی شد. در تحقیق جباری و همکاران (۱۴۰۱) نتایج تحلیل عاملی تمامی ضرایب همبستگی ماده‌های این مقیاس ($P=0/01$) معنی دار بودند که شاهدی بر تائید روایی سازه آن است. همچنین ضرایب آلفای کرونباخ، نیمه تقسیم اسپیرمن-براون و همبستگی گاتمن برای کل پرسشنامه به ترتیب ۰/۹۴، ۰/۹۴ و ۰/۹۳ بود. مقدار آلفای کرونباخ برای این مقیاس در پژوهش حاضر ۰/۸۱ به دست آمد.

مقیاس تنظیم هیجان گارنفسکی (CERQ):^۷ پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان توسط گارنفسکی و کرایج^۸ (۲۰۰۶) طراحی شد. این مقیاس یک ابزار ۱۸ ماده‌ای است و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان را در پاسخ به حوادث تهدیدکننده و تنبیدگی زای زندگی در اندازه‌های ۵ درجه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۵ (همیشه) بر حسب^۹ زیر مقیاس می‌سنجد: خود سرزنشگری، دیگر سرزنشگری، نشخوار گری، فاجعه نمایی، کم‌اهمیت شماری، ارزیابی مجدد مثبت، پذیرش و تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی. زیرمقیاس‌های کم‌اهمیت شماری، تمرکز مجدد مثبت، ارزیابی مجدد مثبت، پذیرش و تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی؛ راهبردهای سازش یافته هستند و زیرمقیاس‌های خود سرزنشگری، دیگر سرزنشگری، تمرکز بر فکر/نشخوار گری و فاجعه نمایی؛ راهبردهای سازش یافته را تشکیل می‌دهند. در پژوهش گارنفسکی و کرایج

¹ Dark pentad questionnaire

² Jonason & Webster

³ O'Meara

⁴ Marcus

⁵ Cyber aggression questionnaire

⁶ Garcia

⁷ Cognitive emotion regulation questionnaire

⁸ Gartnefski & kraij

(۲۰۰۶) کمترین مقدار آلفای کرونباخ ۰/۶۷ برای خرده مقیاس سرزنش خود بود و برای سایر خرده مقیاس‌ها بین ۰/۷۳ تا ۰/۸۱ گزارش شد. همچنین برای بررسی روایی این پرسشنامه، گارنفسکی و کراچ (۲۰۰۶) از روایی همزمان با پرسشنامه افسردگی استفاده کردند، که بین ۰/۲۱ (ارزیابی مجدد مثبت) تا ۰/۵۳ (فاجعه سازی) به دست آمد. نسخه فارسی این مقیاس در ایران توسط بشارت (۱۳۹۵) اعتبارسنجی شد. در پژوهش ذکر شده کمترین آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس خود سرزنشگری ۰/۶۸ و بیشترین آلفای کرونباخ برای تمرکز مجدد مثبت و فاجعه نمایی ۰/۸۱ به دست آمد. بنابراین، نتایج نشان دهنده همسانی درونی مناسب برای این مقیاس می‌باشد. روایی این مقیاس از طریق همبستگی ماده‌های آن با مقیاس‌های افسردگی و اضطراب سلامت به ترتیب ۰/۳۵ و ۰/۳۷ در سطح خطای (P=۰/۰۰۱) به دست آمد (یوسفی، ۱۳۸۵). مقدار آلفای کرونباخ برای این پرسشنامه در پژوهش حاضر ۰/۷۸ به دست آمد.

یافته‌ها

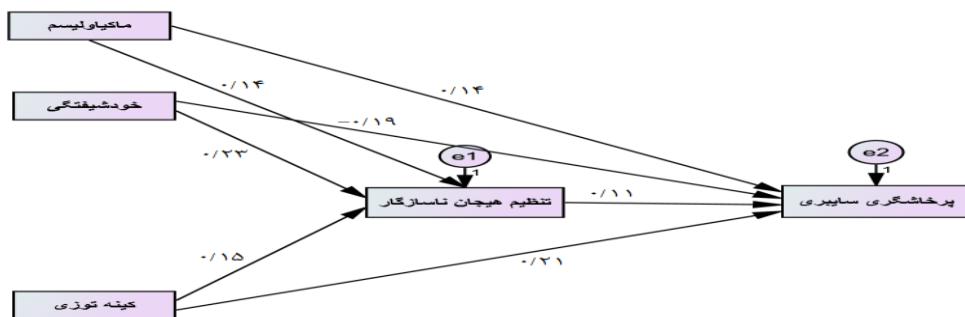
در مجموع ۳۹۰ دانشجو به پرسشنامه‌های مطالعه حاضر پاسخ دادند. از این تعداد شرکت‌کننده در مطالعه ۲۳۰ دختر (۵۹/۱ درصد) و ۱۶۰ پسر (۴۰/۹ درصد) بودند. دامنه سنی دانشجویان حاضر در مطالعه بین ۱۸ تا ۳۹ سال بود که به طور میانگین ۲۲/۷۲ سال با انحراف استاندارد ۳/۱۷ محسوبه شد. در جدول ۱، انحراف استاندارد، میانگین و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش نشان داده شده است.

جدول ۱. ماتریس همبستگی، میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱. ماکیاولیسم							
۲. جامعه‌ستیز	۰/۳۷**						
۳. خودشیفتگی	۰/۱۴**						
۴. دیگرآزاری	۰/۴۲**						
۵. کینه‌توزی	۰/۴۷**						
۶. تنظیم هیجان ناسازگار	۰/۲۴**						
۷. پرخاشگری سایبری	۰/۲۳**						
میانگین							
انحراف استاندارد							
کجی							
کشیدگی							

* P < 0/05 **P < 0/01

ماتریس همبستگی بین متغیرها نشان می‌دهد بین متغیرهای پژوهش همبستگی وجود دارد (P < 0/01). به جز رابطه کینه‌توزی با خودشیفتگی، دیگرآزاری با خودشیفتگی و تنظیم هیجان ناسازگار با جامعه‌ستیز که معنادار نبودند (P > 0/05). قبل از انجام تحلیل مسیر مفروضه‌های نرمال بودن متغیرهای پژوهش، عدم هم‌خطی چندگانه و استقلال منابع خطا بررسی شد. در بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها، قدر مطلق چولگی و کشیدگی تمامی متغیرها در محدوده کمتر از ۲/۱ قرار داشت، بنابراین پیش‌فرض نرمال بودن مورد تائید قرار گرفت. هم‌چنین مفروضه عدم هم‌خطی چندگانه با شاخص‌های آماره تحمل (بزرگتر از ۰/۱) و عامل تورم واریانس (کمتر از ۱۰) به ترتیب در متغیر ماکیاولیسم ۰/۶۷ و ۰/۴۷، خودشیفتگی ۰/۸۹ و ۰/۱۲، کینه‌توزی ۰/۶۱ و ۰/۱۲، تنظیم هیجان ناسازگار ۰/۸۷ و ۰/۱۴ ارزیابی شد. پس می‌توان گفت بین متغیرهای پژوهش هم خطی وجود ندارد. درنهایت مفروضه استقلال منابع خطا از طریق آزمون دوربین واتسون ارزیابی شد و با توجه به اینکه مقدار محاسبه شده (۱/۹۶) از دو حد بحرانی (۰/۱۵-۰/۲۵) عبور نکرده بود، این پیش‌فرض نیز محقق شد. بنابراین استفاده از روش تحلیل مسیر، برای تحلیل داده‌های پژوهش بالامانع بود. مدل فرضی پژوهش در شکل ۱ نشان داده شده است.

شکل ۱. مدل نهایی پژوهش

بررسی ضرایب مسیر در مدل فرضی نشان داد که از بین صفات پنج گانه تاریک شخصیت، جامعه‌ستیزی و دیگرآزاری با پرخاشگری سایبری رابطه معناداری ندارند ($P > 0.05$)، و از آن جایی که برآش مطلوبی در مدل پژوهش نداشتند به منظور برآش بهتر ساخته‌های مدل پژوهش، از مدل اولیه حذف شدند. در شکل (۱) مدل مفهومی بر اساس نتایج تحلیل مسیر، ضرایب همه مسیرهای حاضر در مدل معنادار شدند. در این مدل، صفات تاریک شخصیت متغیر برونزا بوده و نقش مستقیم آنها بر تنظیم هیجان ناسازگار و نقش غیرمستقیم آنها به‌واسطه‌ی تنظیم هیجان ناسازگار بر پرخاشگری سایبری مورد بررسی قرار گرفت.

جدول ۲. برآوردهای ضرایب اثر مستقیم

P	T (C.R)	S.E.	β	B	متغیر درونزا	متغیر برونزا
0.021	2/31	0.080	0.14	0.19	پرخاشگری سایبری	ماکیاولیسم
0.016	2/40	0.054	0.14	0.13	تنظیم هیجان ناسازگار	ماکیاولیسم
0.000	-3/60	0.065	-0.19	-0.23	پرخاشگری سایبری	خودشیفتگی
0.000	4/38	0.043	0.23	0.19	تنظیم هیجان ناسازگار	خودشیفتگی
0.000	3/54	0.089	0.21	0.32	پرخاشگری سایبری	کینه‌توزی
0.009	2/62	0.061	0.15	0.16	تنظیم هیجان ناسازگار	کینه‌توزی
0.039	2/06	0.079	0.11	0.16	پرخاشگری سایبری	تنظیم هیجان ناسازگار

همان‌طور که جدول (۲) نشان می‌دهد، اثرات مستقیم صفات تاریک ماکیاولیسم $0.14 < P < 0.05$ در سطح خطای (۰.۰۵ $< P < 0.01$) و کینه‌توزی $0.15 < P < 0.01$ در سطح خطای (۰.۰۱ $< P < 0.001$) به لحاظ آماری بر پرخاشگری سایبری معنادار است. همچنین، اثر مستقیم هر سه صفت تاریک ماکیاولیسم، خودشیفتگی و کینه‌توزی به لحاظ آماری بر تنظیم هیجان ناسازگار معنی‌دار بودند ($P < 0.01$). اثر مستقیم تنظیم هیجان ناسازگار نیز به میزان $0.11 < P < 0.05$ بر پرخاشگری سایبری معنی‌دار بود ($P < 0.05$). همچنین مقدار R^2 برای متغیر میانجی $0.13 < P < 0.01$ و برای متغیر درونزا $0.13 < P < 0.01$ به دست آمد. بدین معنا که ۱۳ درصد از متغیرهای برونزا و ۱۳ درصد از متغیر درونزا از طریق متغیرهای میانجی و برونزا تبیین می‌شود.

جدول ۳. برآوردهای ضرایب اثر غیرمستقیم (بوت استروپ)

P	حد بالای بوت استروپ	حد پایین بوت استروپ	متغیر درونزا	میانجی	متغیر برونزا
0.008	0.003	0.045	0.14	پرخاشگری سایبری	ماکیاولیسم
0.015	0.002	0.046	0.14	پرخاشگری سایبری	کینه‌توزی
0.012	0.004	0.058	-0.19	پرخاشگری سایبری	خودشیفتگی

همان طور که جدول (۳) نشان می‌دهد، اثرات غیرمستقیم صفات تاریک ماکیاولیسم، کینه‌توزی و خودشیفتگی به‌واسطه‌ی تنظیم هیجان ناسازگار بر پرخاشگری سایبری مثبت و معنادار است ($P < 0.01$).^۱

جدول ۴. شاخص‌های برازش مدل نهایی

NFI	AGFI	GFI	RMSEA	CFI	χ^2/df
.۹۷	.۹۷	.۹۹	.۰۰	.۰۰۰	.۹۶
بیشتر از .۹۰	بیشتر از .۹۰	بیشتر از .۹۰	کمتر از .۰۵	کمتر از ۳	قابل قبول

شاخص‌های برازش مدل در جدول شماره ۴ نشان داده شده است. میزان این شاخص‌ها حاکی از برازش مطلوب مدل نهایی پژوهش می‌باشد. مقدار (NFI، CFI، AGFI، GFI) بالاتر از 0.90 می‌باشد و مقدار (RMSEA) کمتر از 0.05 می‌باشد که حاکی از برازش مطلوب مدل دارد. CFI نشان‌دهنده برازش مدل نسبت به مدل استقلال است و شاخص اقتصاد مدل χ^2/df و RMSEA حاکی از اقتصادی بودن آن است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی تنظیم هیجان ناسازگار در رابطه بین صفات تاریک شخصیت با پرخاشگری سایبری در دانشجویان دانشگاه تبریز صورت گرفت. یافته‌های مربوط به شاخص‌های برازندگی نشان دادند که الگوی طراحی شده از برازش مناسبی برخوردار است. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین تنظیم هیجان ناسازگار و پرخاشگری سایبری رابطه معنی‌داری وجود دارد. این یافته با نتایج شانک و همکاران (۲۰۲۲)، کواینتینا و همکاران (۲۰۲۳)، خدمتی (۱۳۹۸)، هایز^۲ و همکاران (۲۰۲۱) و کجیرویک و بوشمن^۳ (۲۰۲۱) همسو بود. بر اساس مدل ورانجس^۴ و همکاران (۲۰۱۷) افرادی که دست به پرخاشگری سایبری می‌زنند بیشتر از راهبردهای ناسازگار تنظیم هیجان مانند سرکوب عاطفی و نشخوار فکری استفاده می‌کنند. در تبیین این یافته‌ها بر اساس مدل فوق می‌توان گفت احتمالاً استفاده از راهبردهای ناسازگار تنظیم هیجان باعث می‌شود تا اثر عوامل استرس‌زا و احساسات منفی نظیر خشم و ترس بر فرد پرخاشگر کاهش یابد، در نتیجه این راهبردهای ناسازگار، زمینه لازم را برای رفتارهای پرخاشگرانه مهیا می‌سازند (ورانجس و همکاران، ۲۰۱۷). بنابراین این احتمال را می‌توان داد که پرخاشگری سایبری تا حدودی به دلیل استفاده از راهبردهای ناسازگار تنظیم هیجان، اثر منفی درونی هیجاناتی نظیر خشم را بر خود فرد پرخاشگر کاهش می‌دهد و بعنوان تقویت‌کننده عمل می‌کند.

همچنین نتایج بدست آمده نشان داد که صفات تاریک اثر مستقیم و معناداری بر پرخاشگری سایبری دارند اما از بین پنج گانه تاریک شخصیت در مدل حاضر فقط سه صفت خودشیفتگی، کینه‌توزی و ماکیاولیسم معنادار شدند. این نتیجه با پژوهش‌های کجیرویک و بوشمن (۲۰۲۱) و پابیان و باکر^۵ (۲۰۱۵) مطابقت داشت. خودشیفتگی رابطه منفی و معناداری با پرخاشگری سایبری داشت. این یافته با نتایج پژوهش پابیان و باکر (۲۰۱۵) همسو بود. در تبیین نتایج فوق احتمالاً استدلال می‌شود، افراد خودشیفتگه از یکسو برای کسب رهبری و به دست آوردن توجه و از سوی دیگر در جهت از دست ندادن توجه دیگران، تلاش می‌کنند تا از پرخاشگری در موقعیت‌های مجازی که همه‌گیر هستند، دوری جویند و همچنان توجه دیگران را برای خود نگهداشند. یافته‌های مطالعه ما با نتایج پژوهش شادر (۱۴۰۱) و هوسین^۶ و همکاران (۲۰۲۱) همسو می‌باشد. همین‌طور یافته دیگر مطالعه حاضر این بود که، کینه‌توزی به صورت مستقیم بیشترین تأثیر را بر پرخاشگری سایبری دارد، که این نتایج با پژوهش هوسین و همکاران (۲۰۲۱)، پالهاس و همکاران (۲۰۱۸) و پابیان و باکر (۲۰۱۵) مطابقت داشت. در تبیین این یافته می‌توان چنین استنباط کرد که کینه‌توزی همبستگی بسیار بالایی با هیجان خشم دارد و از سوی دیگر در هنگام خشمگین شدن برای تنظیم هیجان بیشتر از راهبردهای ناسازگار استفاده می‌کنند، از سوی دیگر راهبردهای ناسازگار زمینه لازم

¹ Hayes

² Kjervik & Bushman

³ Veranjes

⁴ Pabian & Backer

⁵ Hussain

را برای پرخاشگری سایبری مهیا می‌سازند، بدین صورت که فرد می‌تواند در زمانی کوتاه خشم خود را در شبکه‌های اجتماعی و فضای آنلاین جایه‌جا و تخلیه کند. هم‌چنین طبق یافته‌های مطالعه حاضر، صفت تاریک دیگر یعنی ماکیاولیسم با پرخاشگری سایبری ارتباط داشت. این یافته با پژوهش وانگر و یو^۱ (۲۰۲۱) همسو بود. در تبیین نتایج فوق می‌توان گفت فضای مجازی تقویت‌کننده‌ای است که شخصیت ماکیاولیسم می‌تواند در آن از طریق محرك‌های کلامی و غیرکلامی از دیگران سوءاستفاده کند، در نتیجه این افراد برای دستکاری و سوءاستفاده از دیگران در جهت کسب منافع شخصی خود، دست به آزار و اذیت و پرخاشگری نسبت به دیگران در فضای مجازی می‌زنند (وانگر و یو، ۲۰۲۱).

در نهایت مطالعه حاضر نشان داد که صفات تاریک خودشیفتگی، کینه‌توزی و ماکیاولیسم اثر غیرمستقیم معناداری بر پرخاشگری سایبری به‌واسطه‌ی تنظیم هیجان ناسازگار دارند. این یافته با مطالعه دیک و همکاران (۲۰۱۷)، وانگر و یو (۲۰۲۱) و هوسين و همکاران (۲۰۲۱) همسو بود. در تبیین یافته بدست آمده می‌توان گفت، افرادی که دارای ویژگی‌های شخصیتی تاریک هستند، در معرض خطر بیشتری برای پرخاشگری سایبری قرار دارند، بهویژه زمانی که در تنظیم احساسات خود دچار نقص هستند و از راهبردهای ناسازگار در تنظیم هیجان استفاده می‌کنند، از سوی دیگر راهبردهای ناسازگار شرایط لازم را برای پرخاشگری سایبری فراهم می‌کنند. با توجه به این یافته‌ها می‌توان استنباط کرد صفات تاریک شخصیت با استفاده از راهبردهای ناسازگار تنظیم هیجان به احتمال بیشتری دست به پرخاشگری سایبری می‌زنند (وانگر و یو، ۲۰۲۱؛ هوسين و همکاران، ۲۰۲۱) و می‌توان بر نقش واسطه‌ای تنظیم هیجان ناسازگار در رابطه بین صفات تاریک شخصیت و پرخاشگری سایبری تأکید کرد و به مدل روان‌شناختی حاضر به عنوان یک شناخت تازه در برابر چالش‌های اجتماعی در فضای مجازی نگاه کرد که از طریق آن برای این مشکل چاره‌اندیشی شود.

در مجموع نتایج بدست آمده نشان داد که تنظیم هیجان ناسازگار اثر مستقیم و معناداری بر پرخاشگری سایبری دارد. همچنین بررسی اثرات میانجی نشان داد که صفات تاریک شخصیت به‌واسطه‌ی تنظیم هیجان ناسازگار بر پرخاشگری سایبری اثر غیرمستقیم معناداری دارند. از جمله محدودیت‌های مطالعه حاضر عدم همگنی شرکت‌کنندگان دختر و پسر در گروه نمونه بود، لذا در مطالعات آینده پیشنهاد می‌شود به میزان تشابه دختر و پسر توجه شود. همچنین در جهت تبیین بهتر نتایج مدل، بهتر است از تعداد نمونه بیشتری استفاده شود که پیشنهاد می‌گردد در مطالعات آینده رعایت گردد. علاوه بر تنظیم هیجان ناسازگار، متغیرهای دیگری همچون ترومماهای دوران کودکی که در پیشینه پژوهش‌ها به نقش آن در پرخاشگری سایبری اشاره شده است، می‌تواند به عنوان متغیر میانجی در مدل پژوهش حاضر بررسی شود. در نتیجه پیشنهاد می‌شود مطالعات آینده به نقش متغیرهای میانجی بیشتری بپردازند. پرخاشگری سایبری به عنوان یک چالش فضای مجازی در سراسر دنیا رو به افزایش است و با گسترش روزافزون استفاده از اینترنت می‌تواند به سرعت رواج بیشتری باید و قربانی سازی سایبری را به طبع افزایش دهد. به عنوان پیشنهاد کاربردی توصیه می‌شود که راهبردهای سازگار تنظیم هیجان به عنوان یک متغیر واسطه‌ای از سینم پایین آموزش داده شود تا در هنگام تعارض و تحریک موقعیت‌های هیجانی، فرد بتواند به درستی هیجانات خود را کنترل و اقدامات پیشگیرانه لازم را انجام دهد.

منابع

- بشرات، م. (۱۳۹۵). پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان: روش اجرا و نمره‌گذاری. *روانشناسی تحولی* (روانشناسان ایرانی)، ۱۳(۵۰)، ۲۲۱-۲۲۳.
- <https://sid.ir/paper/521009/fa>
- جباری ر، زندی، ز، رحمتی، ص، متو، س. (۱۴۰۱). ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه خشونت سایبری برای نوجوانان. *فصلنامه رویش روان‌شناسی*؛ (۴) ۲۵-۳۸.
- <http://frooyesh.ir/article-1-3618-fa.html>
- خدمتی، ن. (۱۳۹۸). رابطه نشخوار فکری و دشواری تنظیم هیجان با رفتارهای خود آسیب‌رسان دانش آموزان. *فصلنامه رویش روان‌شناسی*. سال ۸. شماره ۱۱. پیاپی ۴۴.
- <http://frooyesh.ir/article-1-1674-fa.html>
- شادرف، ز. (۱۴۰۱). بررسی رابطه خودشیفتگی و تنظیم شناختی هیجان با پرخاشگری در دانش آموزان دوره اول متوسطه، سومین همایش ملی آسیب شناسی روانی، اردبیل.
- <https://civilica.com/doc/1630370>

یوسفی، ر، احمدی، ع، میرزا زاده، ا. (۱۴۰۰). اعتباریابی متقاطع مدل صفات پنج گانه تاریک شخصیت، فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناسی، ۱۶(۶۱)، ۹۵-۱۱۰.
<https://civilica.com/doc/1616886/>

یوسفی، ف. (۱۳۸۵). بررسی رابطه راهبردهای شناختی تنظیم هیجان با افسردگی و اضطراب در دانش آموزان مراکز راهنمایی استعدادهای درخشان. کودکان استثنایی (پژوهش در حیطه کودکان استثنایی)، ۴(۲۲)، ۸۷۱-۸۹۲. (پیاپی ۲۲)، ۴(۶)۸۷۱-۸۹۲.

SID. <https://sid.ir/paper/96384/fa>

Alavi, M., Latif, A. A., Ramayah, T., & Tan, J. Y. (2023). Dark tetrad of personality, cyberbullying, and cybertrolling among young adults. *Current Psychology*, 42(32), 28441-28451. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03892-4>

Álvarez-García, D., Barreiro-Collazo, A., Núñez, J. C., & Dobarro, A. (2016). Validity and reliability of the Cyber-aggression Questionnaire for Adolescents (CYBA). *The European Journal of Psychology Applied to Legal Context*, 8(2), 69-77. <https://doi.org/10.1016/j.ejpal.2016.02.003>

Jonason, P. K., Li, N. P., Webster, G. D., & Schmitt, D. P. (2009). The dark triad: Facilitating a short-term mating strategy in men. *European Journal of Personality: Published for the European Association of Personality Psychology*, 23(1), 5-18. <https://doi.org/10.1002/per.698>

Balta, S., et al. (2019). "Dark personality traits and problematic smartphone use: The mediating role of fearful attachment." *Personality and Individual Differences* 149: 214-219. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.06.005>

Deak, A., Bodrogi, B., Biro, B., Perlaki, G., Orsi, G., & Bereczkei, T. (2017). Machiavellian emotion regulation in a cognitive reappraisal task: An fMRI study. *Cognitive, Affective, & Behavioral Neuroscience*, 17, 528-541. <https://link.springer.com/article/10.3758/s13415-016-0495-3>

Gajda, A., Moroń, M., Królik, M., Małuch, M., & Mraczek, M. (2022). The Dark Tetrad, cybervictimization, and cyberbullying: The role of moral disengagement. *Current Psychology*, 1-9. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12144-022-03456-6>

Garnefski, N., & Kraaij, V. (2006). Cognitive emotion regulation questionnaire—development of a short 18-item version (CERQ-short). *Personality and individual differences*, 41(6), 1045-1053. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.04.010>

Gómez-Leal, R., Gutiérrez-Cobo, M. J., Megías-Robles, A., & Fernández-Berrocal, P. (2023). The dark triad and subjective well-being: The mediating role of cognitive-emotional regulation strategies. *Scandinavian Journal of Psychology*, 64(3), 368-375. <https://doi.org/10.1111/sjop.12890>

Günaydin, N., Kaşko Arıcı, Y., Kutlu, F. Y., & Yancar Demir, E. (2022). The relationship between problematic Internet use in adolescents and emotion regulation difficulty and family Internet attitude. *Journal of community psychology*, 50(2), 1135-1154. <https://doi.org/10.1002/jcop.22708>

Hartung, J., Bader, M., Moshagen, M., & Wilhelm, O. (2022). Age and gender differences in socially aversive ("dark") personality traits. *European Journal of Personality*, 36(1), 3-23. <https://doi.org/10.1177/0890207020988435>

Hayes, N. L., Marsee, M. A., & Russell, D. W. (2021). Latent profile analysis of traditional and cyber-aggression and victimization: Associations with dark triad traits and psychopathology symptoms. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 43, 399-412. <https://doi.org/10.1007/s10862-020-09835-2>

Hussain, Z., Wegmann, E. & Griffiths, M.D. The association between problematic social networking site use, dark triad traits, and emotion dysregulation. *BMC Psychol* 9, 160 (2021). <https://link.springer.com/article/10.1186/s40359-021-00668-6>

Kircaburun, K., Jonason, P., Griffiths, M. D., Aslanargun, E., Emirtekin, E., Tosuntaş, Ş. B., & Billieux, J. (2021). Childhood emotional abuse and cyberbullying perpetration: The role of dark personality traits. *Journal of interpersonal violence*, 36(21-22), NP11877-NP11893. <https://doi.org/10.1177/0886260519889930>

Kjærviik, S. L., & Bushman, B. J. (2021). The link between narcissism and aggression: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 147(5), 477. <https://doi.org/10.1037/bul0000323>

Kristinsdóttir, K. H., Gylfason, H. F., & Sigurvinssdóttir, R. (2021). Narcissism and social media: The role of communal narcissism. *International journal of environmental research and public health*, 18(19), 10106. <https://doi.org/10.3390/ijerph181910106>

Lee, H., & Jang, S. J. (2023). Associations between type D personality, moral disengagement, and cyber aggression among university students. *Current Psychology*, 42(15), 12648-12660. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12144-021-02578-7>

Lincoln, T. M., Schulze, L., & Renneberg, B. (2022). The role of emotion regulation in the characterization, development and treatment of psychopathology. *Nature Reviews Psychology*, 1(5), 272-286. <https://www.nature.com/articles/s44159-022-00040-4>

Lyons, M. (2019). The dark triad of personality: Narcissism, machiavellianism, and psychopathy in everyday life. *Academic Press*. <https://www.sciencedirect.com/book/9780128142912/the-dark-triad-of-personality>

Malik, S., & Perveen, A. (2023). Mindfulness and anxiety among university students: Moderating role of cognitive emotion regulation. *Current Psychology*, 42(7), 5621-5628. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12144-021-01906-1>

Marcus, D. K., Zeigler-Hill, V., Mercer, S. H., & Norris, A. L. (2014). The psychology of spite and the measurement of spitefulness. *Psychological assessment*, 26(2), 563. <https://doi.org/10.1037/a0036039>

Nocera, T. R., & Dahlen, E. R. (2020). Dark triad personality traits in cyber aggression among college students. *Violence and victims*, 35(4), 524-538. <https://connect.springerpub.com/content/sgrv/35/4/524.abstract>

O'Meara, A., Davies, J., & Hammond, S. (2011). The psychometric properties and utility of the Short Sadistic Impulse Scale (SSIS). *Psychological assessment*, 23(2), 523. <https://psycnet.apa.org/record/2011-03043-001>

- Pabian, S., De Backer, C. J., & Vandebosch, H. (2015). Dark Triad personality traits and adolescent cyber-aggression. *Personality and Individual Differences*, 75, 41-46. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.11.015>
- Paulhus, D. L., Curtis, S. R., & Jones, D. N. (2018). Aggression as a trait: The Dark Tetrad alternative. *Current opinion in psychology*, 19, 88-92. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.04.007>
- Pineda, D., Galán, M., Martínez-Martínez, A., Campagne, D. M., & Piqueras, J. A. (2022). Same personality, new ways to abuse: How dark tetrad personalities are connected with cyber intimate partner violence. *Journal of interpersonal violence*, 37(13-14), NP11223-NP11241. <https://doi.org/10.1177/0886260521991307>
- Quintana-Orts, C., Mérida-López, S., Rey, L., Chamizo-Nieto, M. T., & Extremera, N. (2023). Understanding the role of emotion regulation strategies in cybervictimization and cyberaggression over time: It is basically your fault!. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 17(2). <https://doi.org/10.5817/CP2023-2-1>
- Ran, G., Ren, J., Zhang, Q., & Fan, H. (2023). Associations Between Peer Relationships and Cyber Aggression: A Three-Level Meta-Analysis. *Journal of School Violence*, 22(3), 395-415. <https://doi.org/10.1080/15388220.2023.2186421>
- Richard, Y., Tazi, N., Frydecka, D., Hamid, M. S., & Moustafa, A. A. (2023). A systematic review of neural, cognitive, and clinical studies of anger and aggression. *Current psychology*, 42(20), 17174-17186. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12144-022-03143-6>
- Schunk, F., Zeh, F., & Trommsdorff, G. (2022). Cybervictimization and well-being among adolescents during the COVID-19 pandemic: The mediating roles of emotional self-efficacy and emotion regulation. *Computers in human behavior*, 126, 107035. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2021.107035>
- Tennakoon, H. (2021). Can the 'Dark Triad' traits be a predictor of cyber hate speech. *Academia Letters*, 2. <https://doi.org/10.20935/AL1965>
- Vranjes, I., Baillien, E., Vandebosch, H., Erreygers, S., & De Witte, H. (2017). The dark side of working online: Towards a definition and an Emotion Reaction model of workplace cyberbullying. *Computers in Human Behavior*, 69, 324-334. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.12.055>
- Wagner, A., & Yu, W. (2021). Machiavellian apparatus of cyberbullying: Its triggers igniting fury with legal impacts. *International Journal for the Semiotics of Law-Revue internationale de Sémiotique juridique*, 34(4), 945-963. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11196-021-09841-x>
- Zeigler-Hill, V. E., & Marcus, D. K. (2016). The dark side of personality: Science and practice in social, personality, and clinical psychology (pp. xi-389). *American Psychological Association*. <https://cir.nii.ac.jp/crid/1130000796535694080>
- Zhou, M. Y., & Hasbullah, M. (2023). Personality Traits, Parenting Styles and Cyber Aggression among University Students in Johor, Malaysia. <http://dx.doi.org/10.6007/IJARBSS/v13-i11/19335>